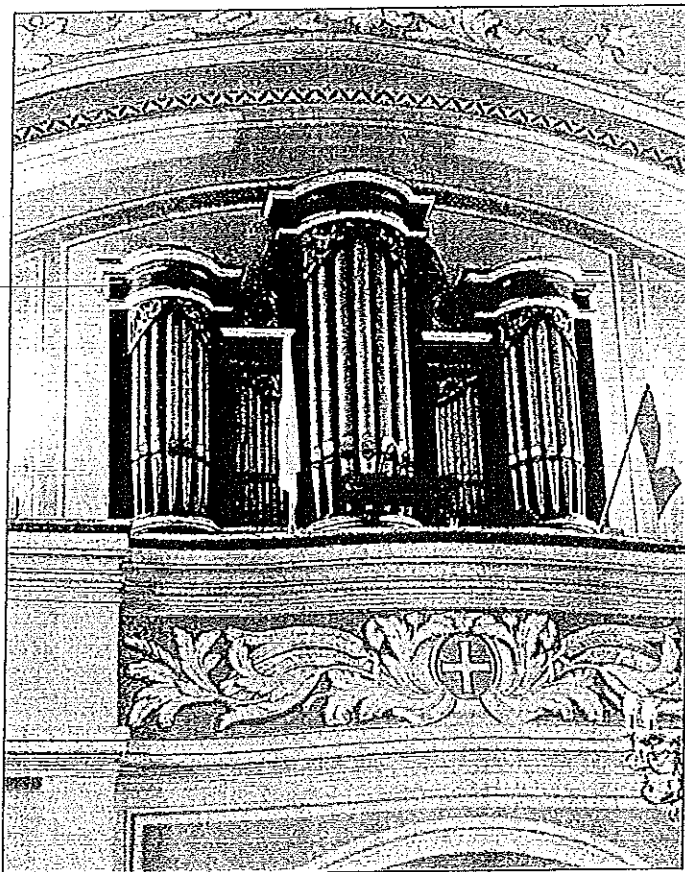

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH

NAZWA OBIEKTU:

PROSPEKT ORGANOWY Z KOŚCIOŁA P.W. ŚW. JANA EWANGELISTY W KOŹMINKU

AUTOR/WARSZTAT: — Dominik Biernacki Włocławek —

CZAS POWSTANIA: ok. 1930 r.

WŁAŚCICIEL: Parafia św. Jana Ewangelisty
62-840 Koźminek
Pl. Wolności 8INWESTOR: Parafia św. Jana Ewangelisty
62-840 Koźminek
Pl. Wolności 8

NR REJ. ZAB. 540/Wkp/B poz.5 z dnia 7 stycznia 2020 r.

OPR.:

Konservator Dziel Sztuki
mgr Marek Kawczyński

Kalisz/Kraków, kwiecień 2023

MAREK KAWCZYŃSKI
RENOVATUM
62-800 Kalisz, ul. J. Towima 6a
tel. 601 85 98 24, e-mail: biuro@renovatium.pl
NIP 679 484 02 28 REGON 121324909

PODSTAWA OPRACOWANIA

Opracowanie zrealizowano w oparciu o zamówienie Rzym-Kat Parafia p.w. Jana Ewangelisty, 62-840 Koźminek, Pl. Wolności 8 z dn. 14 kwietnia 2023 r.

Zgodnie POSTANOWIENIEM nr 205/2023 z WUOZ del. w Kaliszu z dnia 31.03.2023 r.

Do opracowania wykorzystano następującą dokumentację:

1. KARTA OBIEKTU. Opr. Tomasz Talar, 02.10.2010.
2. *KOSZTORYS NA WYKONANIE REMONTU, KONSERWACJI I REKONSTRUKCJI PODZESPOŁÓW W ORGANACH z KOŚCIOŁA pw. ŚW. JANA EWANGELISTY w KOŹMINKU*. Opr. Zdzisław Mollin, Odry 25 stycznia 2023 r.
3. <https://historiawloclawka.pl/historia-wloclawskich-zakladow/177-fabryka-organow-dominik-biernacki>
4. <https://zabytkoweinstrumenty.wordpress.com/2012/12/04/firma-biernacki-we-wloclawku/>

1. OPIS INWENTARYZACYJNY OBIEKTU I JEGO INTERPRETACJA

Prospekt organowy oraz instrument wykonano w firmie *Dominik Biernacki Włocławek* ok. 1930 roku.

Prospekt architektoniczny w stylistyce neobarokowej, postawiony w środkowym odcinku empyry usytuowanej na ścianie zachodniej nawy, nad wejściem głównym. Przylega do ściany instrument zagłębiony jest w głębokiej wnęce w murze.

Na prostej wysokiej podstawie zakończonej gzymsowaniem, wypełnionej płycinami o konstrukcji ramowej umieszczona jest dekoracyjna część z polami piszczalkowymi.

Prospekt zasadniczo trzyosiowy. Osie wyznaczają półokrągłe wieżyczki postawione na konsolkach z polami piszczalkowymi, rozmieszczone symetrycznie. Środkowa najwyższa wieżyczka połączona poprzez prostokątne pola piszczalkowe z nieco niższymi i węższymi wysuniętymi półkoliście wieżyczkami po bokach. Wieżyczki górą zamknięte wydatnym odcinkowo zagierowanym belkowaniem, gdzie nad prostokątnymi polami umieszczone spływy wolutowe w postaci stylizowanej wici akantu. Pola piszczalkowe górą wysłonięte ażurowymi złożonymi kotarami w postaci wici akantowej. W wieżyczkach kotary podwójne, w prostokątnych polach kotara pojedyncza. Prospekt malowany farbą olejną w kolorze ciemnego

ugru. Część gzymsów oraz konsole w kolorze białym. Pojedyncze profile gzymsów malowane na czerwono.¹

Kontuar gry wolnostojący ustawiony przed prospektem.

Wysokość prospektu: 4,35 m,

Szerokość: 3,50 m.

Głębokość: 0,5 m.

2. OPIS WARUNKÓW PRZECHOWYWANIA OBIEKTU przed konserwacją

Prospekt organowy wraz z instrumentem stanowią wyposażenie murowanego kościoła.

Kościół nieogrzewany, wentylacja grawitacyjna poprzez otwory w sklepieniu.

3. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ OBIEKTU

Na podstawie oględzin w dniu 14 kwietnia 2024 r.

Obecny stan zachowania jest wynikiem przekształceń plastycznych oraz uszkodzeń mechanicznych, fizyko-chemicznych i biologicznych.

Widoczne są wyraźnie liczne ślady żerowania owadów szkodników drewna (fot. 8, 10), przez co konstrukcja elementów szafy i detali snycerskich jest w znacznym stopniu osłabiona.

Złączenia na elementach snycerskich i gzymsach wykonane szlagmetalem na mikstion; poprzecierane i pociemniałe.

Na podstawie oględzin stwierdzono, że prospekt przynajmniej raz poddany był pracom renowacyjnym. Z pewnością przemaalowano strukturę szafy, zmieniając jej kolorystykę (fot. 6).

Wnętrze zabrudzone i zakurzone.

5. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

A. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Bardzo zły stan zachowania szafy organowej porażonej przez owadzie szkodniki drewna wymaga bezzwłocznej interwencji konserwatorskiej. Jednym z podstawowych zabiegów powinna być dezynsekcji preparatem biobójczym np. Permethrin (dystr. Kremer), oraz wzmocnienie osłabionej struktury elementów konstrukcyjnych obiektu. Wstępne

¹ W opisie oparto się częściowo o Kartę Obiektu opr. Przez T.Talara 02.10.2010 r

ogłędziny wykazały, że pod przemalowaniami występuje pierwotna warstwa malarska. W związku z tym zakłada się przeprowadzenie badań konserwatorskich określających pierwotną aranżację estetyczną prospektu i szafy organowej

Zasadniczym założeniem konserwatorskim jest przeprowadzenie pełnej konserwacji technicznej i estetycznej obiektu.

Zakłada się usunięcie wszelkich wtórnych nawarstwień w postaci przemalowań i przezłoeń i eksponowanie prospektu w jego pierwotnej estetyce.

Konserwacja złoeń: złocenia występują w niewielkiej ilości na elementach snycerskich i na pojedynczych profilach gzymsów. Po usunięciu wtórnych przezłoeń proponuje się złocenie złotem płatkowym w technice pierwotnie użytej.

B. PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

1. Prace inwentaryzacyjne przy obiekcie - dokumentacja fotograficzna obiektu przed konserwacją.
2. Badania konserwatorskie obiektu określające stratygrafię nawarstwień oraz sposób i zasięg pierwotnej aranżacji estetycznej oraz technologię złoeń pierwotnych.
3. Demontaż elementów ruchomych prospektu.
4. Usunięcie wtórnych nawarstwień z powierzchni struktury – chemicznie lub mechanicznie przy użyciu skalpeli – wybór metody po wykonaniu prób.
5. Odczyszczenie odwroci z zabrudzeń detergentem niejonowym zemulgowanym w terpentynie.
6. Dezynsekcja i dezynfekcja drewna – *Permethrin* (dystr. *Kremer*).
7. Usunięcie wtórnych przezłoeń – chemicznie.
8. Impregnacja strukturalna wzmacniająca wytypowanych elementów prospektu,
9. Rekonstrukcja brakujących elementów snycerskich.
10. Wymiana bądź wzmocnienie najbardziej zniszczonych elementów konstrukcyjnych.
11. Uzupełnienie ubytków drewna klejkami z drewna bądź szpachlówką na bazie żywicy epoksydowej *Akson SC258*.
12. Wykonanie rekonstrukcji bądź retuszu złoeń w technice pierwotnie zastosowanej; na pulment i na mikstion złotem w płatkach.
13. Retusz polichromii na strukturze szafy organowej.
14. Naniesienie warstwy zabezpieczającej na powierzchnię szafy organowej w postaci pasty woskowej.
15. Montaż elementów snycerskich.

Zalecenia końcowe dla prospektu organowego:

- Należy pamiętać, że szafa organowa wraz z instrumentem muzycznym stanowią jeden organizm. Stąd zalecenie, aby zabiegi wykonywane wewnątrz szafy organowej przekonsultować z organmistrzem, którego opinia powinna być wyrażona na piśmie i dołączona do dokumentacji powykonawczej. Dotyczy to wszystkich zabiegów nawet odkurzania.
- Stół gry nie należy do szafy organowej, jego konserwacją powinna zająć się specjalistyczna firma organmistrzowska. Na czas remontu prospektu stół gry należy zabezpieczyć. Sposób zabezpieczenia przekonsultować z firmą organmistrzowską.
- Wszelkie tabliczki, naklejki czy napisy wewnątrz czy na zewnątrz instrumentu należy zdokumentować i pozostawić na miejscu. Stanowią integralną część zabytku i przekazują informacje o jego historii.
- Piszczalki prospektowe – stanowią istotny element końcowego efektu estetycznego, jednak nie należy ich wyjmować i czyścić. Prace przy piszczalkach powinna wykonać specjalistyczna firma organmistrzowska. Jakikolwiek prace przy instrumencie powinny być udokumentowane na piśmie i włączone do dokumentacji powykonawczej.
- Prace przy instalacji elektrycznej należy powierzyć osobie z odpowiednimi uprawnieniami.

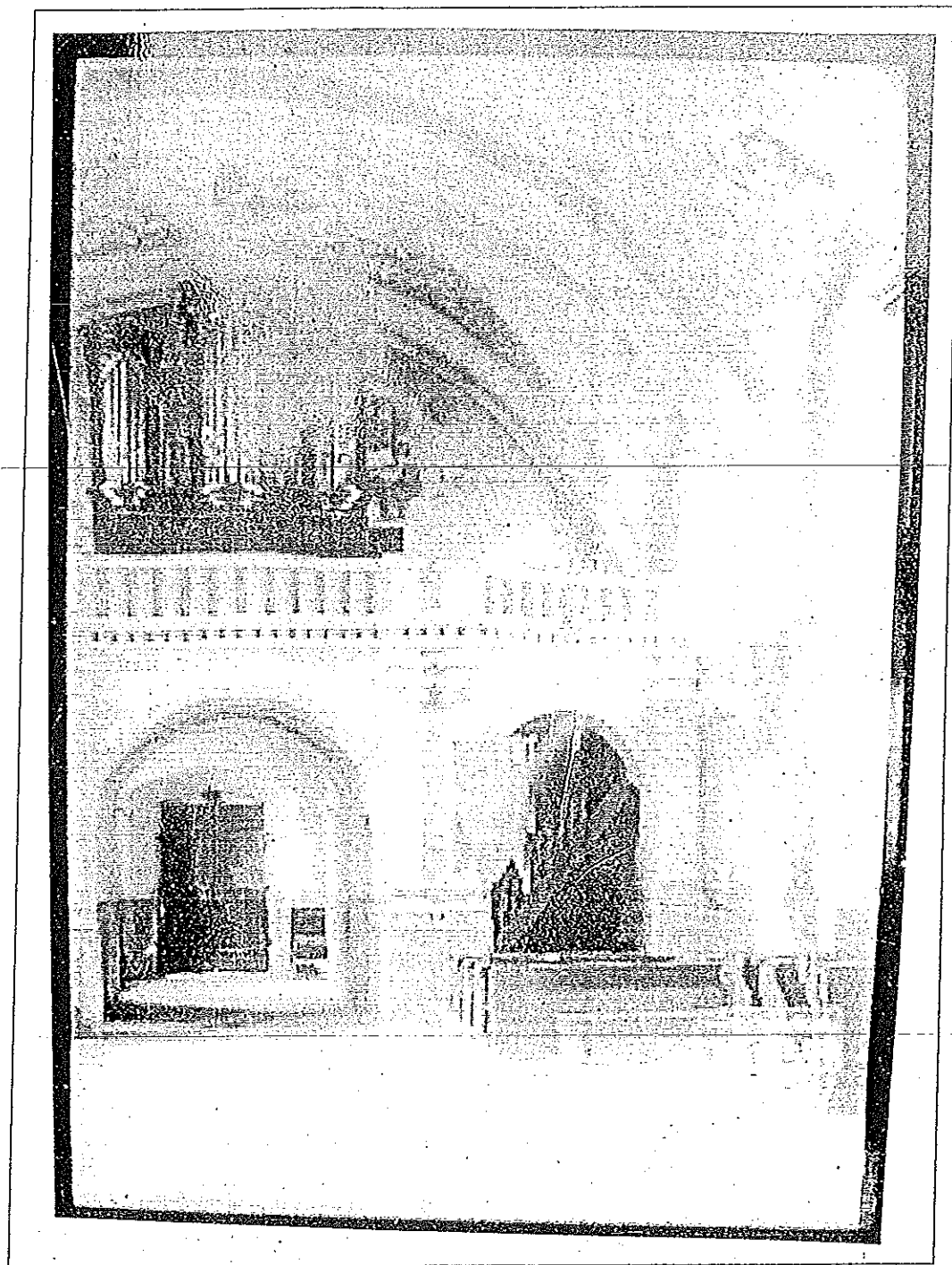
Opr. Konserwator Dziel Sztuki mgr Marek Kawczyński

Kalisz/Kraków, kwiecień 2023

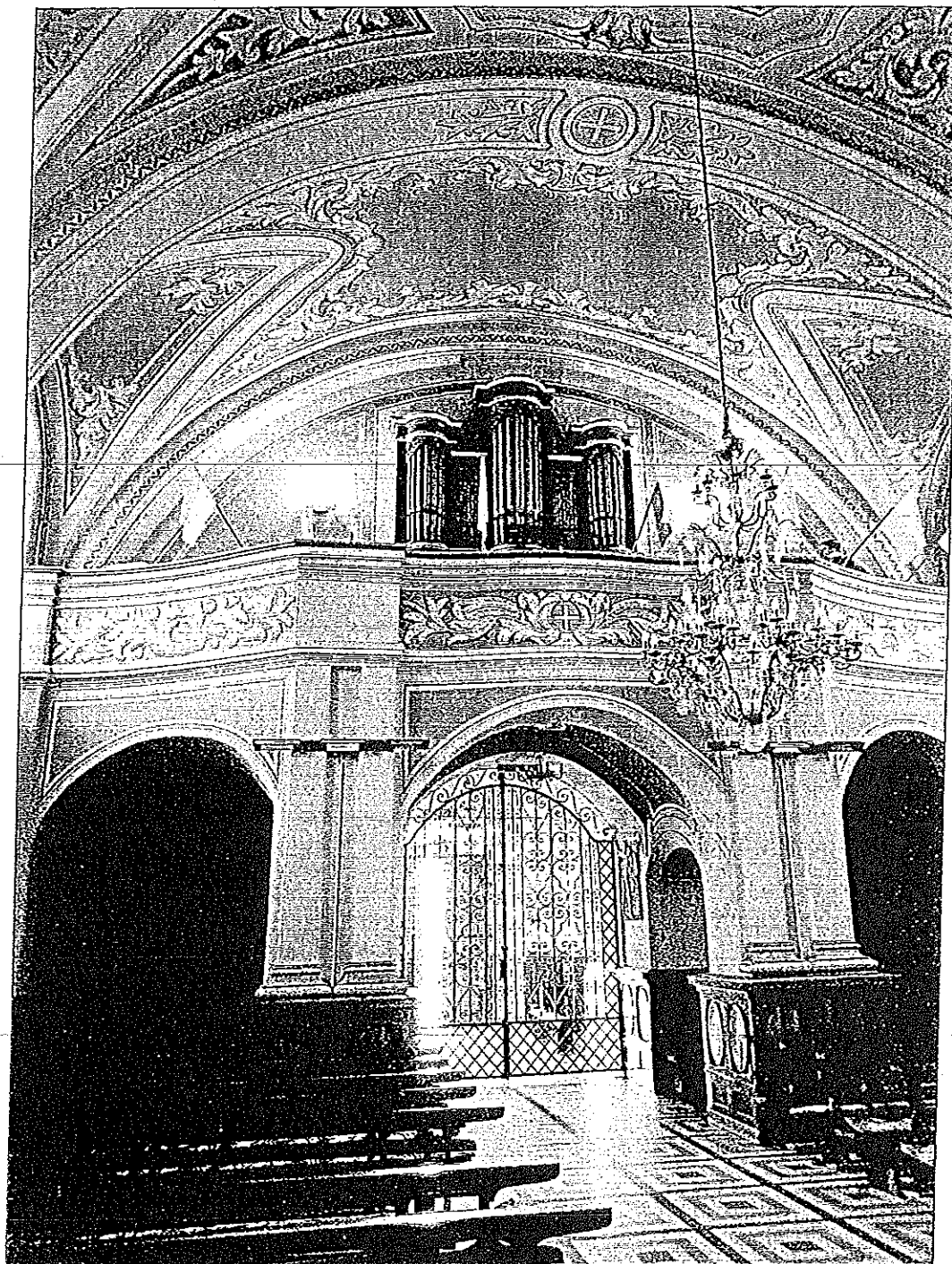
KONSERWATOR DZIEL SZTUKI
ARTYSTA PLASTYKmgr Marek Kawczyński
Dyplom WKDS ASP
Im. Jana Matejki w KrakowieWiceprez. Urzędu Ochrony Zabytków
w Poznaniu
Kierownik Delegatury w Kaliszu
Sandra Mioda

Załącznik do pozwolenia postanowienia pisma

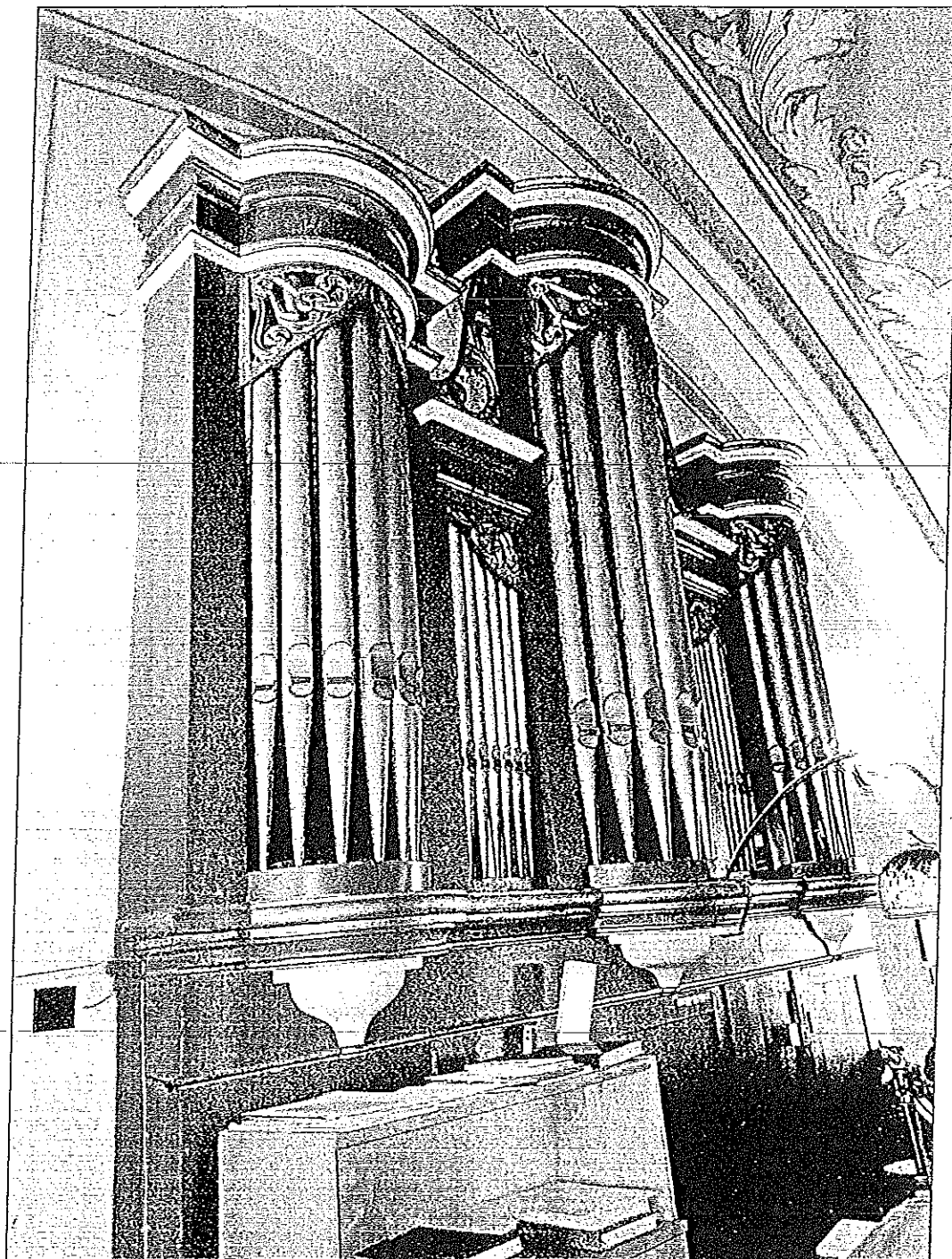
nr. 16/2023/B
z dnia 15.05.2023r.

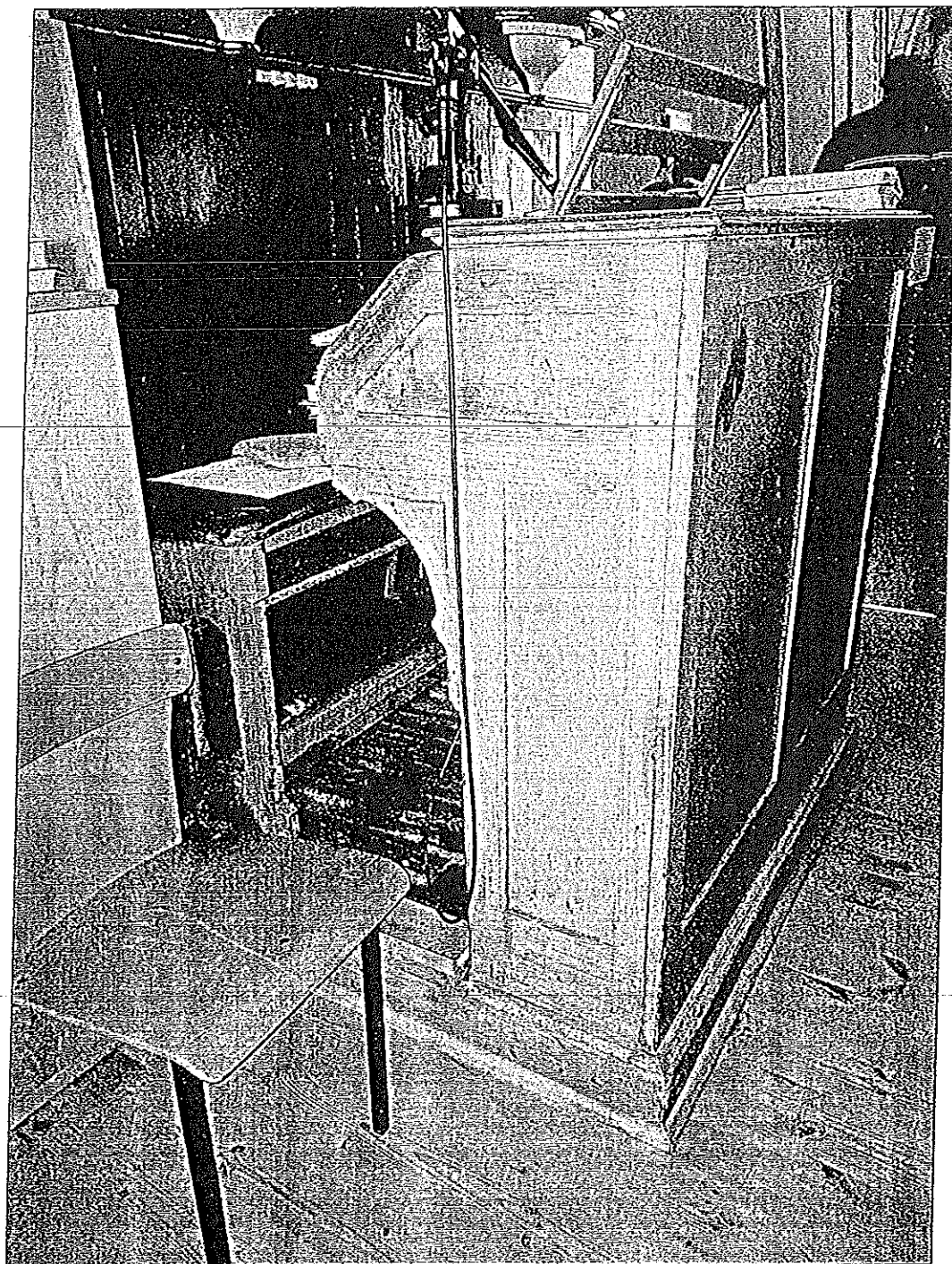
Fot.1. Prospekt organowy w kościele p.w. Św. Jana Ewangelisty w Koźminku. Widok na empore z organami. Fotografia z lat międzywojennych.

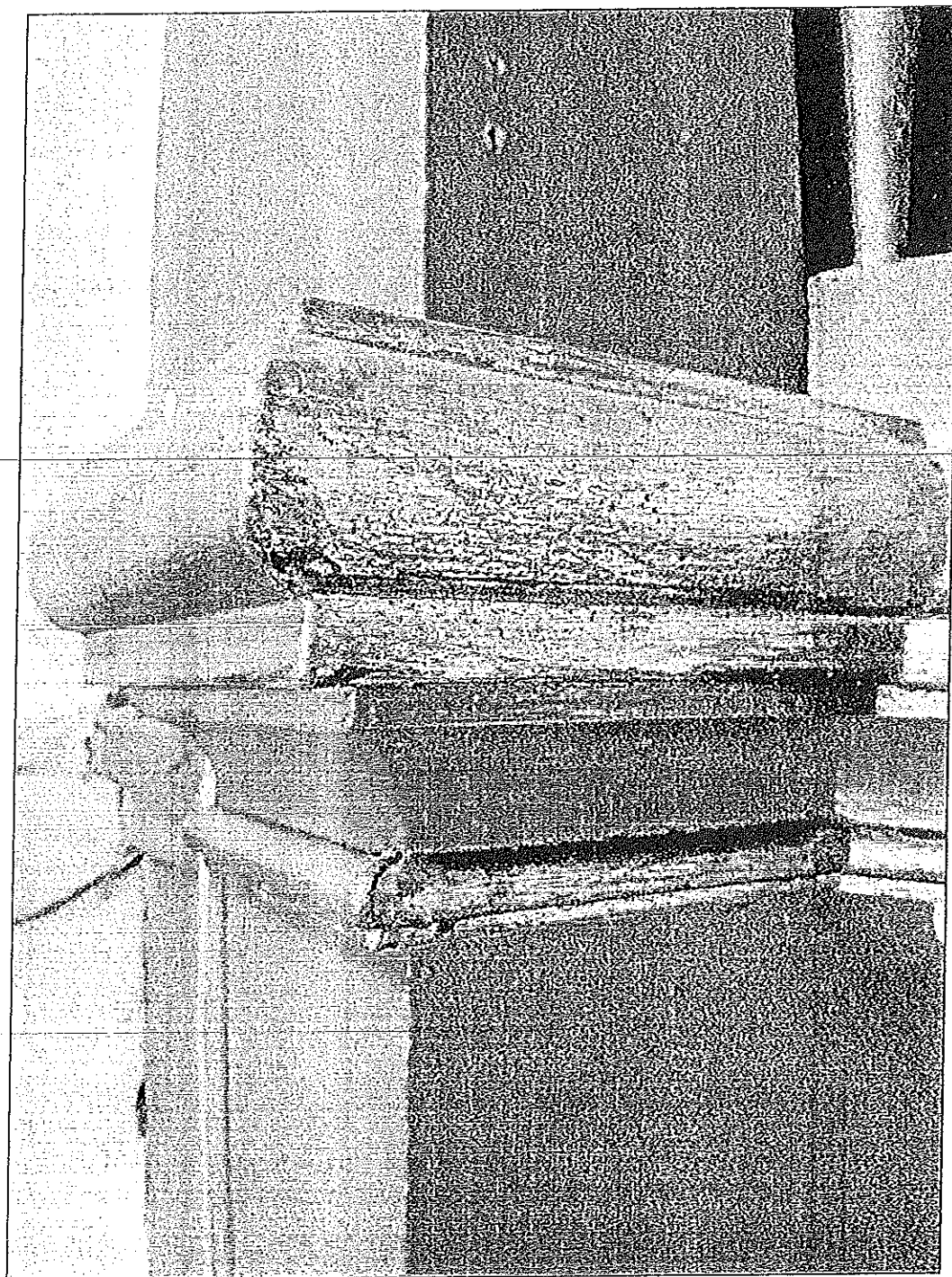
Fot.2. Prospekt organowy w kościele p.w. Św. Jana Ewangelisty w Koźminku. Widok na empore z organami. Stan z 14.04.2023 r.

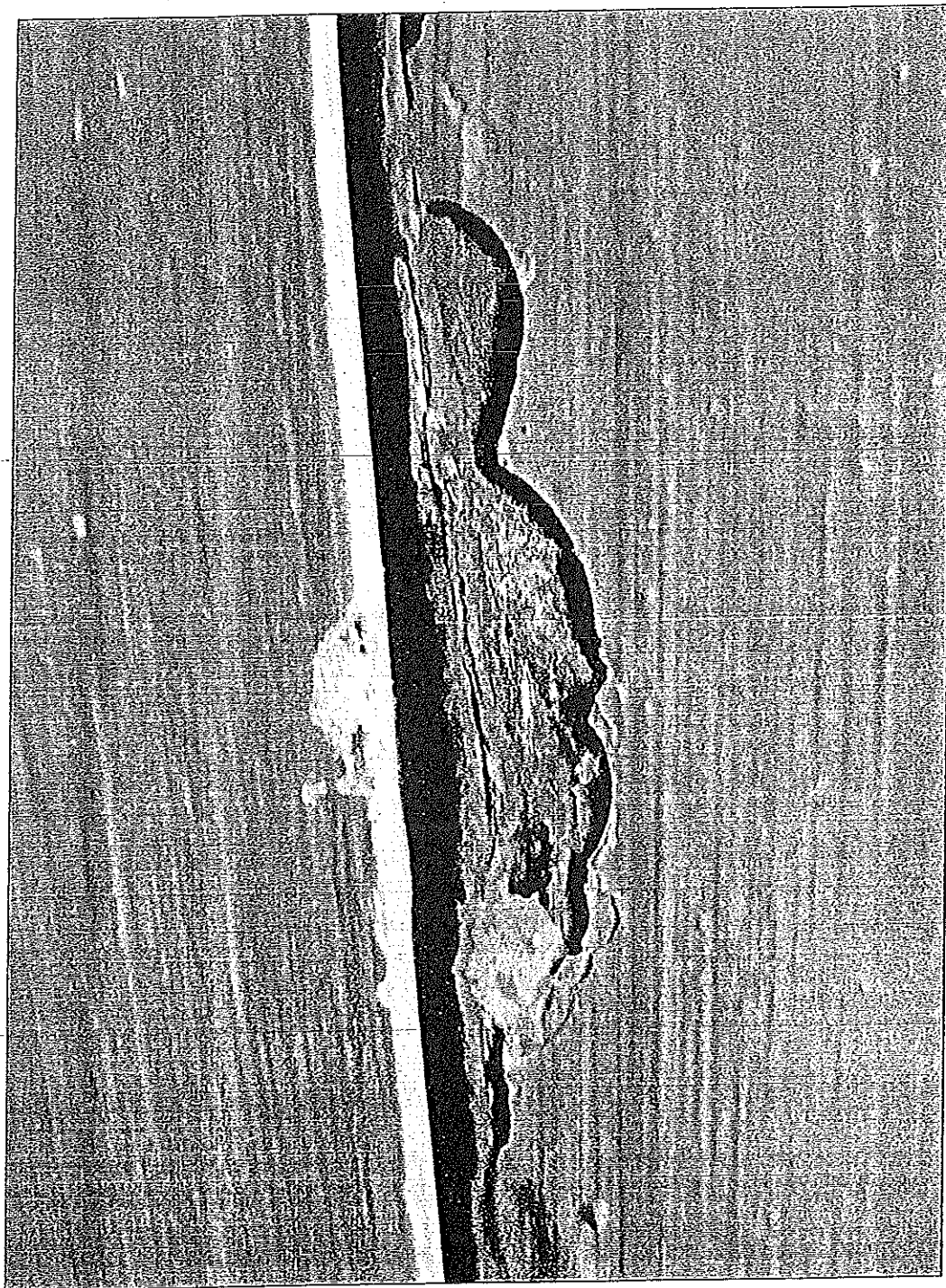
Fot.3. Prospekt organowy w kościele p.w. Św. Jana Ewangelisty w Koźminku. Widok na empore z prospektem organowym. Stan z 14.04.2023 r.

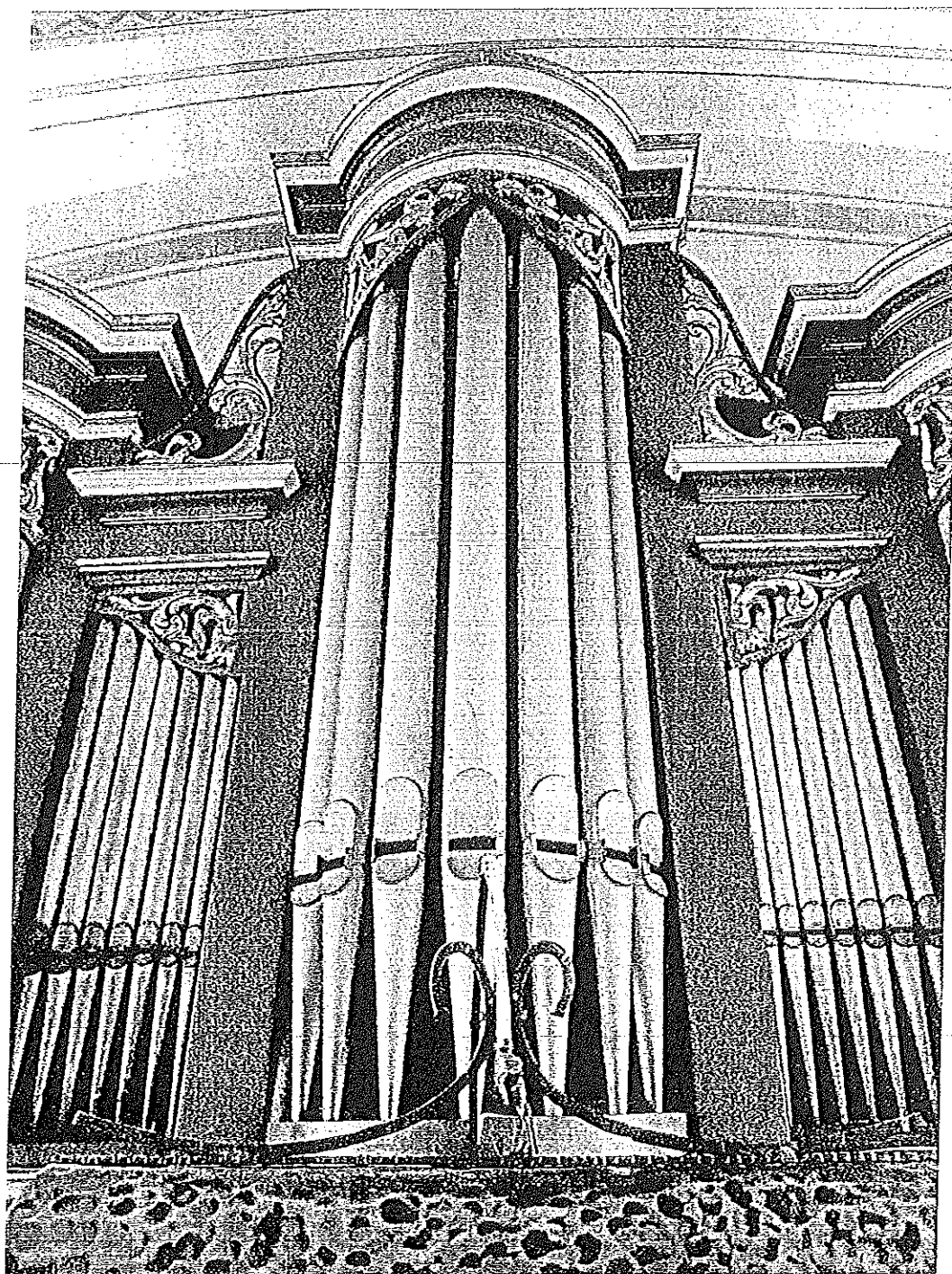
Fot.4. Prospekt organowy w kościele p.w. Św. Jana Ewangelisty w Koźminku. Stół gry.

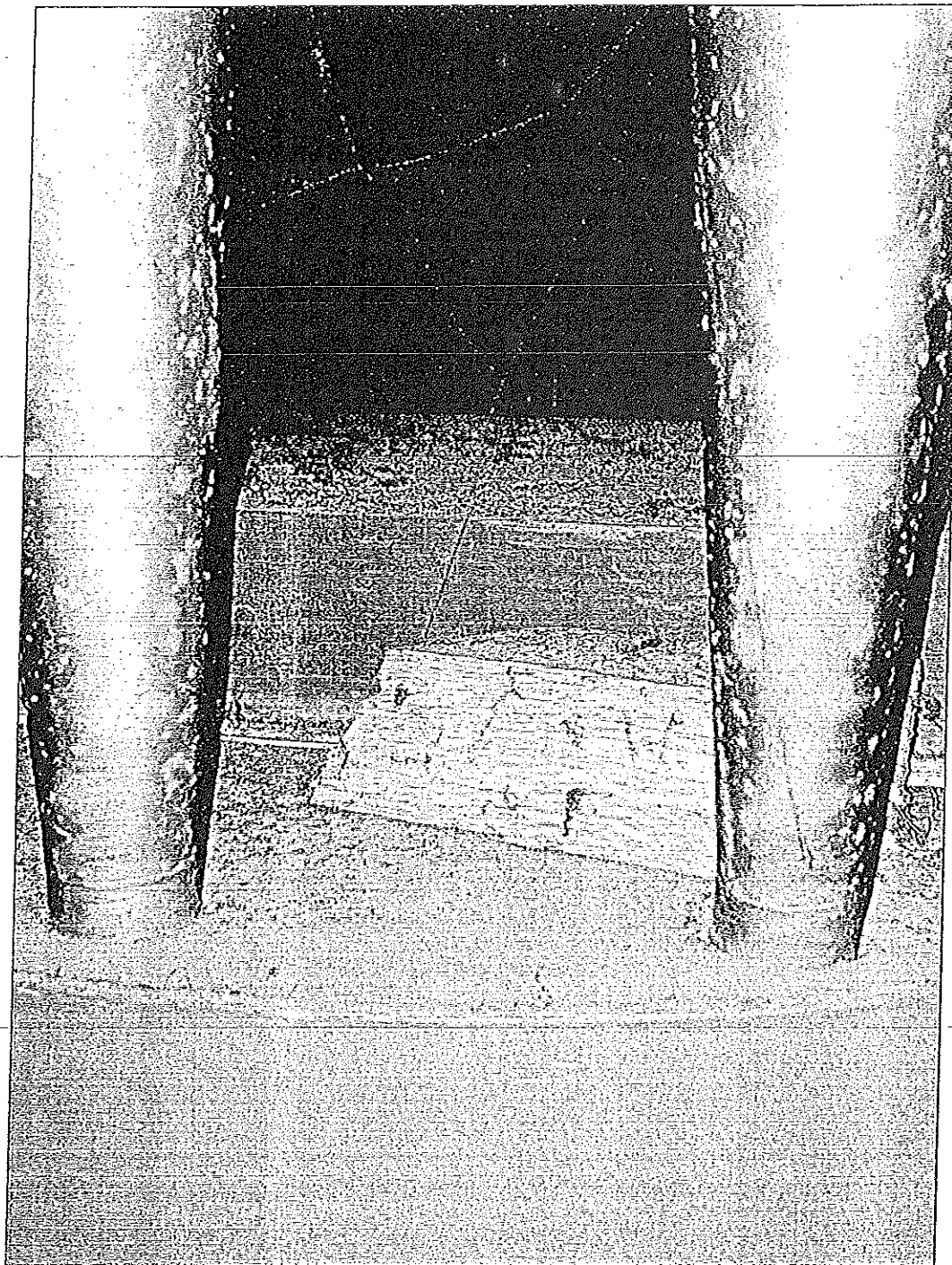
Fot.5. Prospekt organowy w kościele p.w. Św. Jana Ewangelisty w Koźminku. Detal: fragment gzymsu zamykającego podstawę szafy organowej. Widoczne poprzecierane złączenia wykonane szlagmetalem na mikstion.

Fot.6. Prospekt organowy w kościele p.w. Św. Jana Ewangelisty w Koźminku. Detal: fragment płyciny podstawy szafy organowej. W naturalnej odkrywce widoczna spodnia pierwotna polichromia.

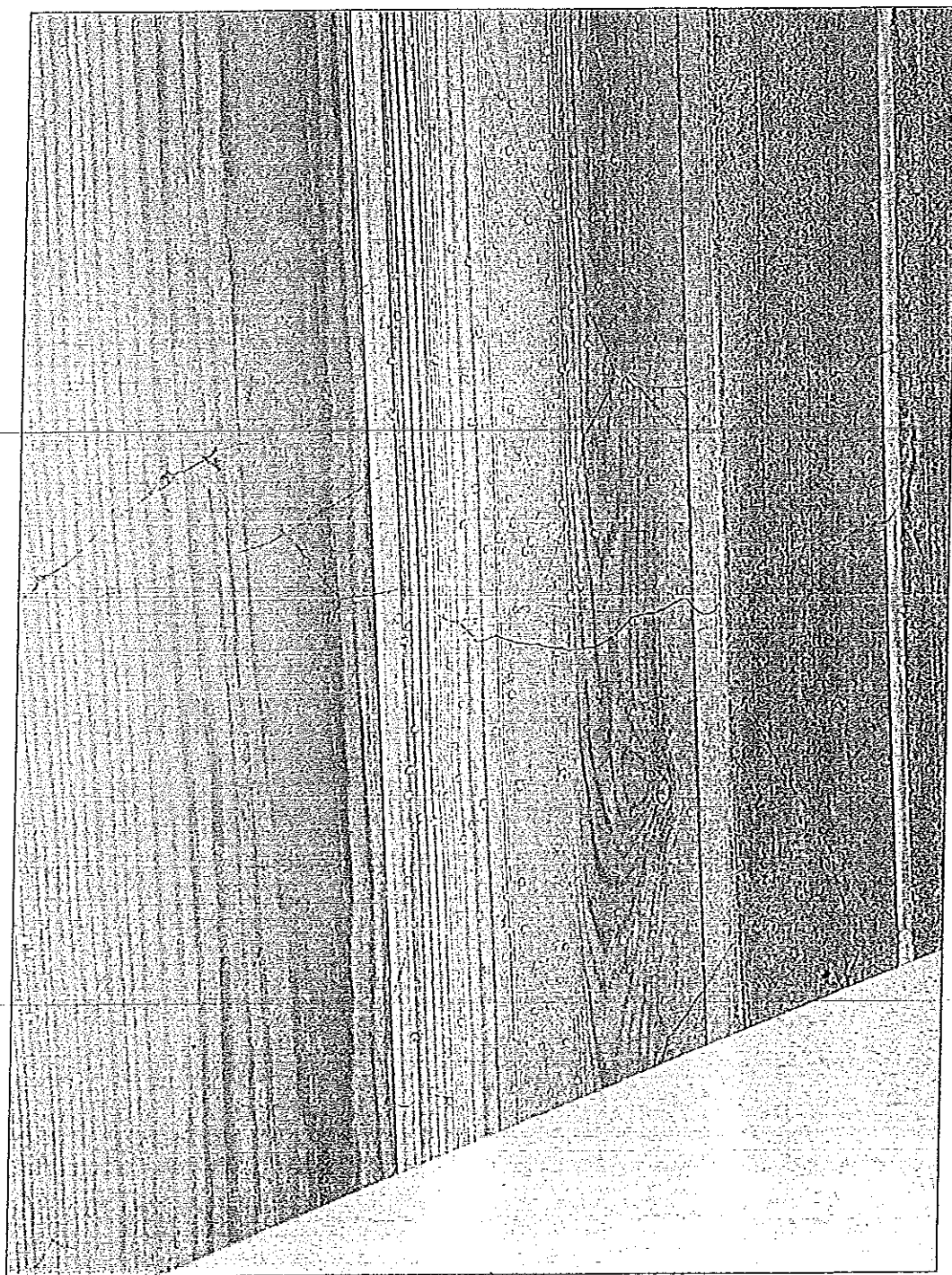
Fot.7. Prospekt organowy w kościele p.w. Św. Jana Ewangelisty w Koźminku, Detal: środkowa półkolista wieżyczka.

Fot.8. Prospekt organowy w kościele p.w. Św. Jana Ewangelisty w Koźminku. Detal: dolny fragment półkolistej wieżyczki z osadzonymi piszczałkami. Widoczny stan zachowania drewna i piszczałek.

Fot.9. Prospekt organowy w kościele p.w. Św. Jana Ewangelisty w Koźminku. Detal: górny fragment prostokątnego pola pisaćłkowego z kotarą. Widoczny stan zachowania złocień wykonanych szlagmetalem na mikstion.

Fot.10. Prospekt organowy w kościele p.w. Św. Jana Ewangelisty w Koźminku. Detal: tylna ścianka szafy organowej. Widoczne liczne otwory wylotowe po owadach szkodnikach drewna (kołatek).

AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH
IM. JANA MATEJKI W KRAKOWIE

DYPLOM

Marek Kawczyński
urodzony dnia 24. kwietnia 1956 r.
w Łodzi
odbył studia 1979 - 1985.
na Wydziale Konserwacji Dzieł
Sztuki
w zakresie Konserwacji malarstwa

z wynikiem dobrym

I po spełnieniu wymogów określonych
obowiązujących przepisami uzyskał
w dniu 31. października 1987 r. tytuł
magistra

REKTOR
/-/ W. Kuna
Kraków

DZIEKAN
/-/ W. Dąbowski

W Krakowie, dnia 1 lipca 1987 r.

podpis

3706

Nr
(numer dyplomu)

Zgodność niniejszego odpisu z orygina-
łem stwierdzam

Kierownik Sekretariatu Szkoły

[Signature]

[Signature], dnia 24. XI 1987 r.

DYPLOM
UKOŃCZENIA STUDIÓW
(ODPIS)

Marek Kawczyński ur. 24.04.1956 r. Dyplom nr 3708 z 1987 r.

Wydziału Konserwacji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych

im. Jana Matejki w Krakowie,

Firma Renovatum zarejestrowana w październiku 2010 roku.

adres: 32-800 Kalisz, ul. J. Tuwima 6a.

NIP 676 181 98 28

Przebieg pracy zawodowej - wybór z lat 2019-2022

- 1) 2019 - Kościelna Wieś, kościół pobenedyktynski (XII-XVIII w): prace badawcze oraz remontowo-konserwatorskie w części romańskiego prezbiterium – etap II.
- 2) 2019 - Kościelna Wieś, kościół pobenedyktynski (XII-XVIII w): prace remontowo-konserwatorskie przy romańskim portalu oraz maswerku w fasadzie kościoła.
- 3) 2019-20 – konserwacja ołtarza głównego (XVIII w.) w kościele pw. Św. Jana Chrzciciela we Włocławku.
- 4) 2020 – konserwacja neogotyckiego ołtarza bocznego z kościoła pw. Św. Józefa Rzemieślnika w Maszkienicach (woj. małopolskie); drewno, złocenia.
- 5) 2020 - konserwacja kaplicy Św. Józefa w kolegiacie kaliskiej: ołtarz (XVIII w.); polichromie (XIX i XX w.).
- 6) 2021 – konserwacja fragmentu muru przy katedrze kaliskiej.
- 7) 2021 – konserwacja ołtarza głównego w drewnianym kościele parafialnym pw. Wszystkich świętych Kucharach Kościelnych.
- 8) 2021 - Prace konserwatorskie i restauratorskie przy ołtarzu bocznym p.w. Św. Józefa w kościele parafialnym pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Woli Gułowskiej
- 9) 2021 - Badania oraz program Prac Remontowo-Konserwatorskich dla elewacji budynku mieszkalnego przy ul. Mazowieckiej 33 w Krakowie.
- 10) 2021 – badania oraz program Prac remontowo-konserwatorskich elewacji budynku mieszkalnego przy ul. Koźmińskiej 58 w Krotoszynie.
- 11) 2021 - Konserwacja nagrobka Anny i Marii Daragan na cmentarzu grecko-prawosławnym przy ul. Górnośląskiej w Kaliszu.
- 12) 2021 – konserwacja ołtarza głównego z kościoła p.w. św. Bartłomieja Ap. w Stawiszynie – etap I.
- 13) 2021 – Badania konserwatorskie oraz opracowanie dokumentacji konserwatorskiej dla budynku rekolekcyjnego oraz tarasu nad wirydarzem w zespole klasztornym bernardynów, obecnie Jezuitów przy kościele pw. N.N.M.P w Kaliszu.
- 14) 2021 – Badania, dokumentacja konserwatorska oraz program konserwatorski dla budynku oficyny I w zespole dworskim Żelazków
- 15) 2021-22 – nadzór konserwatorski przy remoncie drewnianych chat ze skansenu w Russowie i Na Zawodziu. Własność Muzeum Ziemi Kaliskiej.
- 16) 2021- 2022 – nadzór konserwatorski nad realizacją projektu: Poprawa efektywności energetycznej kościoła p.w. Najświętszego Serca Jezusowego i Matki Boskiej Pocieszenia oraz Kaplicy Matki Bożej Różańcowej, wraz z kamienicą i oficyną, w wyniku zastosowanych uprawnień termomodernizacyjnych. Zam. Dom Zakonny Towarzystwa Jezusowego, ul. Szewska 18, 61-760 Poznań.
- 17) 2022 – konserwacja ołtarza bocznego p.w. Św. Anny wraz z figurami Madonny z Dzieciątkiem, Św. Elżbiety Portugalskiej, Św. Elżbiety Węgierskiej z kościoła p.w. Św. Andrzeja Apostoła w Borkowie Starym.
- 18) 2022 – kompleksowy remont elewacji kościoła parafialnego Pw. Świętej Trójcy – Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Lutogniewie – nadzór konserwatorski.
- 19) 2022 - Prace konserwatorskie i restauratorskie przy ołtarzu bocznym p.w. Św. Eliasza w kościele parafialnym pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Woli Gułowskiej - etap I.
- 20) 2022 - Kościelna Wieś, kościół pobenedyktynski (XII-XVIII w): prace remontowo-konserwatorskie elewacji kościoła, etap IV.
- 21) 2022 – Program Prac Konserwatorskich elewacji budynku mieszkalno-usługowego przy Al. Powstańców Wielkopolskich w Krotoszynie. Zamówienie PGKiM Sp. z o.o. w Krotoszynie.

- 22) 2022 - Prac remontowo - konserwatorskich przy elementach oszalowania drewnianego kościoła pw. Św. Mikołaja Bpa w Tabaszowej (woj. podkarpackie).
- 23) 2022 - remont kaplic grobowych rodziny Heinsów i Prusinowskich na zabytkowym cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Górnośląskiej w Kaliszu – etap I.
- 24) 2022 - Badania oraz program prac konserwatorskich na konserwację tynków, malowanie ścian i sklepień prezbiterium i nawy kościoła parafialnego Pw. Świętej Trójcy – Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Lutogniewie.
- 25) 2022 – konserwacja dwóch feretronów z XVIII/XIX w. z kościoła parafialnego pw. Św. Idziego w Mikorzynie.
- 26) 2022 - Konserwacja obrazu na płótnie Chryst Chrystusa z ołtarz bocznego w kościele parafialnym pw. Św. Jana Chrzciciela w Pamięcinie.
- 27) 2022/23 – nadzór konserwatorski nad realizacją zadania: „Przeniesienie zabytkowej drewnianej wieży pożarniczej z miejscowości Domasów (powiat kępiński) do skansenu w Russowie. Zamówienie: Muzeum okręgowe Ziemi Kaliskiej z siedzibą przy ul. Kościuszki 12, 62-800 Kalisz.
- 28) 2022/23- konserwacja i restauracja sztukaterii oraz polichromii w pasie fryzu w sali głównej i klatce schodowej Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu.

Opr.: Kons. Dz. Szt. mgr Marek Kawczyński

Kraków/Kalisz 02.2023

MAREK KAWCZYŃSKI
RENOVATUM
62-800 Kalisz, ul. J. Tuwima 6a
tel. 91 95 98 24, e-mail: biuro@renovatulum.pl
NIP 376-181-98-28 REGON 121324909